

Celrà

Revista municipal de Quart

Nº 116 — Abril 2023

Eloi Bonadona - Terrisser

Continguts

Samuel Lado
Andreu Cufí
Adrià Compte
Pau Taberner
Cristina Troyano
Ariadna González
Carles Serra
Joaquim Vilar
Associació de Terrissers artesans de Quart
Amb Ulls de Dona
Dones de Palol d'Onyar
Entitats municipals
Escola Santa Margarida de Quart
Escola 9d4t
INS Vilablareix

Disseny gràfic

TINGLADO

Fotografia portada i entrevista

Carles Palacio

**Introducció de llenguatge
no sexista**

Laberta, agència
de comunicació viva

Celrè

Revista cultural i informativa
del municipi de Quart

Dipòsit legal
GI.943-1987

Amb el suport de

Diputació de Girona

Viu a Quart **06**

Entitats **10**

Educació **14**

Receptari **17** Entorn Natural **36**

Arxiu històric **18** Pinzellades històriques **40**

Postals del món **20** Enraonem **42**

Entrevista **26** Coneix les Gavarres **46**

Objectes de terrissa **34** ConCiència **48**

Viu a Quart Gener-Març

Esdeveniments culturals

L'alegria del Quartnestoltes torna als carrers de Quart

Després de dos anys sense dur-se a terme, a causa de la pandèmia de la COVID-19, enguany l'alegria i la diversió de la festa del carnestoltes han tornat als carrers del municipi de Quart amb la festa del Quartnestoltes 2023.

El 4 de març es va programar una tarda d'activitats en la qual la més rellevant va ser la rua del Quartnestoltes. Les carrosses, comparses i grup de participants individuals van omplir de colors i alegria el carrer tren del nucli de Quart. Totes les persones que la varen anar a veure varen gaudir de les seves increïbles coreografies,

tant a la plaça de l'Estació com davant del Local Social, on els esperava el Jurat.

Un cop finalitzada la rua, va començar la festa del Local Social. Primer va ser el torn dels mes petits, els quals van gaudir amb la divertida actuació de la Monte Per Xics. I, després del sopar popular, es varen donar els premis de la rua i es va iniciar el ball de Quartnestoltes, gràcies a l'actuació de l'Orquestra Maravella.

Volem donar les gràcies a l'organització de Quart de Festa, la comissió de festes de Quart, així com a totes les persones voluntàries, participants a la rua i assistents a la festa. Moltes gràcies!

Una gran vetllada que desitgem que puguem tornar-ne a gaudir al 2024!

Aneu pensant en les disfresses!

Fons documental de les Gavarres

El Consorci de les Gavarres de la Diputació de Girona i l'Ajuntament de Quart van signar un conveni, a finals del 2022, a través del qual s'establia la cessió temporal del Centre de Documentació Assumpta Fabré, un compendi sobre el massís de les Gavarres i el seu patrimoni natural, cultural i etnològic.

L'objectiu d'aquesta cessió és posar en relleu la cultura i la natura de l'Espai Natural Protegit de les Gavarres, fent-lo accessible a la ciutadania en un espai habilitat per a la consulta pública.

Fins al 30 de desembre del 2025 aquest fons documental, integrat per 28 metres lineals de documentació, es podrà consultar a la Biblioteca Miquel Pairoldé de Quart.

En concret, està integrat per llibres, revistes, mapes, DVDs, VHSs, dues caixes de fotografies en paper i deu CD's que tracten les Gavarres en el seu sentit més ampli i des de qual-sevol disciplina.

Al mes de febrer, primera fase del trasllat

El Centre de Documentació Assumpta Fabré del Consorci de les Gavarres serà cedida al municipi de Quart gradualment, en tres fases.

La primera fase s'ha dut a terme durant el mes de febrer i consta de la part bibliogràfica del Centre de Documentació Assumpta Fabré. En concret, s'han traslladat 8 metres lineals d'obres publicades sobre el massís de les Gavarres, les quals complementen la col·lecció local i s'incorporaran al catàleg col·lectiu Argus del Sistema de Lectura Pública.

Posteriorment, està previst que es duguin a terme les dues restants. En primer lloc, es traslladarà la col·lecció d'imatges, la qual es tractarà a l'Ajuntament de Quart dins de l'arxiu audiovisual, i, en segon lloc, es traslladarà l'arxiu documental, el qual recull l'activitat i les actuacions del Consorci des de la seva creació, l'any 1998, fins a dia d'avui.

Aquestes dues últimes fases es preveu que es duguin a terme al llarg d'aquest any 2023.

Projectes

L'Ajuntament de Quart posa en funcionament el Geoportal

Al mes de febrer l'Ajuntament de Quart va posar en funcionament el Geoportal, un portal web amb informació urbanística del municipi de Quart. En aquest espai, al qual s'accedeix a través de la pàgina d'inici del web del consistori, els ciutadans i les ciutadanes poden consultar la

cartografia dels principals aspectes recollits al Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM).

El Geoportal ofereix tres tipus de cartografies diferents, informació addicional multicapa, un cercador d'adreces i diverses funcionalitats accessòries d'utilitat per als ciutadans i les ciutadanes.

El POUM del municipi de Quart va ser aprovat provisionalment per la sessió plenària de gener de 2022 i, definitivament, el 28 de setembre del 2022 per la Comissió Territorial d'Urbanisme de Girona i el 25 de novembre de 2022 pel Departament de Territori de la Generalitat de Catalunya. Va ser publicat al DOGC 25/11/2022.

Tres cartografies diferents

A través d'aquest espai web es pot accedir a tres tipologies de cartografia diferenciades:

- **Planejament urbanístic:** es poden consultar les diferents classificacions i qualificacions del sòl de cada parcel·la o finca del terme municipal (sòl urbà, urbanitzable, no urbanitzable...).
- **Béns, masies i edificacions en sòl no urbanitzable (SNU):** ofereix informació sobre elements catalogats i béns de protecció, habitatges en sòl no urbanitzable i masies i cases rurals.
- **Cartografia base:** té per objectiu que la ciutadania hi pugui utilitzar les funcionalitats accessòries

Funcionalitats accessòries

A part de les tres cartografies, es podrà fer ús de diversos instruments que podran aplicar sobre les tres tipologies de cartografia com, per exemple, mesurar distàncies, calcular superfícies, fer-hi dibuixos i anotacions o imprimir en format PDF.

Gràcies a aquestes funcionalitats la ciutadania podrà mesurar trams, calcular la superfície de parcel·les o crear rutes, entre molts d'altres usos. A més, tot el que hi creïn ho podran compartir amb un enllaç curt, per

correu electrònic o per les xarxes socials Facebook, Twitter, LinkedIn o l'app Whatsapp.

Tota la informació accessible des d'aquest portal és aproximada, de caràcter informatiu i no té valor normatiu.

- Informació addicional

El Geoportal disposa d'un sistema multicapa, amb informació addicional, que es pot visualitzar sobre les tres tipologies de cartografia. En concret, s'ofereix informació de les zones de protecció d'incendis, camins de l'inventari de camins públics, arbres catalogats com a arbres monumentals pel Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya o afectacions com, per exemple, zones inundables, de protecció viària o instal·lacions de la xarxa elèctrica.

A més, també s'hi pot afegir la informació del cadastre, del mapa topogràfic de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya o la visualització a través de fotografia aèria.

Actuacions als centres escolars del municipi

Aquests primers mesos del curs 2022-23 s'han realitzat diverses actuacions als centres escolars del municipi.

A l'Escola Santa Margarida, per exemple, s'ha instal·lat una nova tanca perimetral per la zona exterior de l'alumnat d'educació infantil (d'I3 a I5).

Es tracta d'una estructura de fusta homologada i que requereix menor manteniment que l'anterior. Els més petits i les més petites d'aquesta escola, ja la poden gaudir!

A l'Escola Nou de Quart, per exemple, s'ha dut a terme la creació d'una nova estructura al pati, situada en una de les cantonades de la zona exterior, i que respon a una doble necessitat del centre: la separació de residus i l'em-

magatzematge d'estrís del pati. L'estructura s'ha dividit en dos espais diferenciats. Per una banda, i arran de la implantació del sistema de recollida de residus porta a porta, l'estructura disposa d'un espai on guardar els cubells de les diferents fraccions de residus que s'hi generen. I, per altra banda, i separada de l'anterior, l'estructura també compta amb una zona exclusiva pel centre d'educació per a desar-hi els estrís del pati de l'escola com, per exemple, carretons, pales i galledes.

L'Ajuntament de Quart esdevé entitat de registre IdCat

A partir del desembre del 2022, l'Ajuntament de Quart és una de les entitats de registre en les quals es pot aconseguir el Certificat idCAT.

Aquest certificat serveix per operar amb les administracions públiques i assegura la confidencialitat de les transaccions electròniques que s'envien per Internet.

A més, també permet signar documents amb totes les garanties de seguretat.

Per obtenir-lo, primer s'ha de dur a terme el registre al portal web de idcat.cat i, posteriorment, venir a l'Ajuntament de Quart, amb cita prèvia, per verificar la identitat i poder descarregar-se el certificat.

Per demanar la cita s'ha de trucar a l'Oficina d'Atenció a la Ciutadania al 972 46 91 71 de dilluns a divendres de 8 a 14.30 hores.

Breus culturals

Segona edició del grup de criança

A partir del 15 de febrer s'ha iniciat la segona edició del grup de criança. Una iniciativa que organitza el Consultori de Quart, de l'Institut d'Assistència Sanitària de l'àrea de Girona, en col·laboració amb l'Ajuntament de Quart.

Aquestes sessions, que continuen essent destinades a famílies amb infants de 0 a 6 anys, es porten a terme mensualment al saló de Plens de l'Ajuntament de Quart.

El nou grup de criança consta d'un total de 5 sessions que tracten temes tan diferents com l'acompanyament emocional, l'aprenentatge de primers auxilis o el coneixement de la comunicació en l'infant, entre d'altres.

Les sessions, de caire gratuït, són dinamitzades per professionals de la pediatria, la nutrició i la psicologia i s'impartiran els dimecres de 18 a 19.30:

- 15 de febrer: Acompanyant les emocions dels meus fills
- 15 de març: Com actuem davant d'un accident, primers auxilis
- 19 d'abril: Llenguatge i comunicació en l'infant
- 17 de maig: Vacunes
- 14 de juny: Fem xarxa i juguem junts

Per inscriure's només cal posar-se en contacte amb el Consultori Local de Quart (presencialment o trucant al 972 18 90 45) o bé a l'Oficina d'Atenció al Públic (Plaça de la Vila, 2, Quart), de dilluns a divendres de 8 a 14.30 hores. Les places són limitades!

Quart forma part de la 19a Edició d'Escenaris

Un any més, el municipi de Quart participa en el cicle de teatre del Gironès, Escenaris.

En aquest projecte, que té per objectiu apropar el teatre professional a totes els municipis de la comarca del Gironès, hi col·laboren 17 municipis de la comarca, entre els quals hi ha el municipi de Quart, i compta amb el suport del Consell Comarcal del Gironès i de la Diputació de Girona.

Tots ells formen una xarxa diversa, en dimensions i projectes, però que protegeix la cultura i el teatre. Enguany, aquesta edició, que tindrà lloc de gener a juny, comptarà amb 134 espectacles i 167 representacions en aquests 17 municipis que en formen Quart.

Al municipi, en concret, aquest 2023 es duran a terme tres espectacles que es troben recollits dins de la categoria de Petits Escenaris, dirigits a públic infantil.

- Espectacle de teatre: La República dels Contes (22 d'abril)
- Espectacle de titelles: Ulissa (7 de maig)
- Espectacle de teatre musical: Corre, Trufa! (21 de maig)

El preu de cada espectacle és de 3 € / persona. La venda d'entrades es realitzarà a l'Ajuntament de Quart (de dilluns a divendres de 8 a 14.30 hores) a partir el 27 de març o el mateix dia de l'espectacle, en cas que hi hagi disponibilitat (pagament amb targeta).

Consulta més informació a www.escenaris.cat.

La 8a edició de “Al Gironès llegim” torna a comptar amb la participació de Quart

Aquest 2023 es du a terme la vuitena edició del projecte "Al Gironès llegim", una iniciativa impulsada pel Consell Comarcal del Gironès, amb la col·laboració de 16 municipis de la comarca.

Es tracta d'un projecte que té per objectiu fomentar la lectura arreu del territori entre persones de totes les edats.

L'edició d'enguany, la qual engloba els mesos de febrer, març i abril (fins la Diada de Sant Jordi), vol posar especial èmfasi a les activitats protagonitzades per escriptors i escriptores vinculades a aquests municipis.

En aquest sentit, a Quart s'ha organitzat la presentació de l'assaig «Josep Mascort. Mestre i diputat republicà» de l'escriptor Josep Pastells, la qual tindrà lloc el proper 1 de març, a les 20.00 hores, a la Biblioteca Miquel Pairoli de Quart.

Aquesta edició de «Al Gironès llegim!» compta amb una programació de prop de 110 activitats culturals gratuïtes i obertes a tothom, de les quals 7 són organitzades per l'Ajuntament de Quart. La programació s'inicia demà, 7 de febrer, amb dues activitats a les biblioteques municipals de Cassà de la Selva i de Sant Gregori.

Es pot consultar tota la programació de Quart a l'agenda del portal web de l'Ajuntament de Quart. Més informació a www.algironesllegim.cat

Breus altres

Obres literàries de Joaquim Vilar a Biblioteca Miquel Pairoli

Durant el mes de novembre, la Biblioteca Miquel Pairoli de Quart va rebre la visita del poeta Joaquim Vilar.

L'autor ens va obsequiar amb les seves darreres obres sobre Josep Bota-Gibert i Carles Bosch de la Trinxeria, uns llibres que ha creat amb la col·laboració del filòleg Pep Vila.

Ja els pots trobar a la nostra col·lecció local. La nostra enhorabona a Joaquim Vilar per aquests treballs i el nostre agraïment per la teva aportació, passada, present i futura, al patrimoni literari del poble.

La Biblioteca Miquel Pairoli incorpora material documental de Narcís Bou

El passat mes de febrer, la Biblioteca Miquel Pairoli de Quart va incorporar material documental de Narcís Bou i Fabrellas.

Eugeni Bou, germà d'aquest quartenc, recentment traspasat, en va fer el lliurament a l'Ajuntament de Quart en nom de la família Bou-Fabrellas.

Aquest material està conformat per diversos documents, recollits al llarg dels anys per en Narcís Bou, en l'exercici de dues de les seves principals aficions: el col·leccionisme i el futbol.

Entre la documentació hi ha una gran col·lecció de programes de festa major, reculls de premsa i diverses fotografies antigues del municipi.

Des de l'Ajuntament de Quart volem agrair aquest gest de la família, gràcies al qual aquest important patrimoni documental del poble estarà a disposició de tothom que el vulgui consultar.

Dades de la darrera donació de Sang

En els últims mesos els dijous, la Biblioteca Miquel Pairoli de Quart ha aconseguit dues donacions de sang organitzades pel Banc de Sang i Teixits del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i amb la col·laboració de l'Associació de Donants de Sang de Girona i l'Ajuntament de Quart.

Les dues sessions es varen dur a terme el 10 de novembre i el 17 de març. En la donació de novembre es varen fer 92 donacions, 15 de les quals ho feien per primera vegada, 12 oferiments i 2 moll de l'ós. En la del mes de març, hi varen haver 78 donacions de sang i 7 de plasma. A més, en aquesta ocasió, 15 dels assistents no varen poder donar, a causa de diverses circumstàncies.

Volem agrair la col·laboració de tothom, en especial als i les donants que hi van participar i a les entitats del municipi, que van donar suport en la seva difusió.

Entitats Gener-Marcç

Associació de dones de Quart
Amb ulls de dona
ambulsdedona@gmail.com.

Benvolgudes quarternes,

Aquest any caduca el mandat de l'actual junta de l'associació Amb ulls de dona de Quart i, malgrat que a totes les seves integrants ens continua interessant formar part de l'entitat i participar de les seves activitats, després de tants anys al capdavant, hem decidit deixar pas a noves idees i aportacions.

És per això que, per mantenir viva l'associació, es necessiten dones que vulguin formar part de la nova junta i empènyer l'entitat cap a un nou creixement, en el que ens agradarà formar part, com a sòcies, i ajudar en tot el possible.

Si hi estàs interessada, pots contactar amb nosaltres a través del correu ambulsdedona@gmail.com.

Oncolliga
oncolligagirona.cat

Des de l'Oncolliga, a l'última reunió vam deixar com activitats consolidades:

- 16 d'abril caminada popular petjades de fang
- 1 de juliol sopar revetlla
- 22 d'octubre córrer per les mames

També està pendent de concretar una sessió per presentar la línia de productes cosmètics solidaris GATZARA de l'Oncolliga. Possiblement serà el mes d'abril.

També voldríem agrair a FC Quart per deixar-nos fer la 6a quina solidària del 26 de desembre i a tots els participants. Vàrem obtenir una recaptació de 1.016 €.

AFA Nou de Quart
info@afanoudequart.cat

Què són les matinals de pati?

Cada any s'organitzen jornades a l'escola en cap de setmana per dotar diferents espais del pati amb elements que enriqueixen el dia a dia de la mainada. Aquestes jornades ens permeten establir una relació propera i entre iguals entre l'equip docent, l'alumnat i les famílies, donant un exemple molt valuós a la nostra mainada del treball cooperatiu i col·laboratiu per crear l'entorn que volem.

La 6a matinal de pati

El diumenge 13 de novembre va tenir lloc la 6a matinal de pati a l'escola Nou de Quart, matí molt bonic i participatiu, on més de cent persones, entre infants, famílies i equip docent, van col·laborar durant tota la jornada en l'execució d'actuacions de millora i de reforma de diferents elements del pati.

Degut a l'elevat nombre de persones voluntàries que es va apuntar a la jornada, es van poder executar sis actuacions escollides d'un llistat elaborat prèviament en reunions mixtes entre infants, equip docent i AFA. Els treballs realitzats varen ser els següents:

- Restauració i millora de la zona de troncs per fer equilibris i construcció d'una muntanyeta.
- Creació de la zona de voleibol, amb la col·locació de nous elements de subjecció i xarxa.
- Desplaçament i reubicació de la taula de ping-pong, amb la instal·lació d'un nou taulell.
- Creació d'una nova zona d'"spa" amb gespa artificial i plantes.

- Manteniment de les estructures de les cabanes i dels bancs.
- Altres petites actuacions varen ser la retirada d'un desmai mort, la neteja de canals i desaigües enfangats o la retirada de caixes de fusta de l'hort.

L'execució de tots aquests treballs va ser possible gràcies a l'aportació desinteressada d'eines i materials diversos per part de moltes de les famílies de l'escola, aconseguint que el dia de la matinal de pati fos una jornada de cooperació, altruisme, solidaritat i molt bon ambient.

El matí es va amenitzar amb un bon esmorzar organitzat per l'AFA per poder recuperar forces després de l'esforç. Vam gaudir veient com la relació amb l'escola va més enllà de les aules i esperem poder repetir una propera matinal per fer que els nostres infants tinguin el pati que desitgen.

Associació excursionista Quart
www.aequart.blogspot.com

Benvolgudes veïnes i veïns, hem tancat l'any 2022, com ja és tradicional, amb la pujada al Cim del Montigalà, on hi hem penjat la senyera i cantat unes nadesles, i després hem esmorzat al refugi de Sant Mateu. Hem gaudit d'una magnífica vetllada.

El mes de gener hem fet una ruta pel Baix Empordà. Una caminada circular, sortint del pàrquing de Púbol direcció a La Pera, hem passat pels carrerons d'origen medieval i per la plaça on hi destaca l'esvelta església de Sant Isidor dels segles XVI i XVII. Travessem la carretera i seguim camí fins al veïnat de Riuràs, format per 6 masies ja documentades en el segle XI. Seguim el camí i pugem al cim de Pedra Blanca, el punt més alt de tota la ruta. Després travessem el bosc de Can Ginesta fins arribar al veïnat de La Vilosa, i uns quants quilòmetres endavant trobem el veïnat de Sant Andreu de Pedrinyà, l'església en honor a Sant Andreu, d'estil romànic llombard del segle XI. Al Museu d'Art de Girona es conserven les pintures de l'absis d'aquesta església. Ara, seguim el camí en direcció a Púbol i aprofitem per

passejar pels seus carrers i admirar el Castell, construït entre els segles XIV i XVI, actualment és la Casa-Museu Castell Gala-Dalí, on al costat trobem l'església de Sant Pere, ja esmentada l'any 1020.

Al febrer farem una excursió pels voltants de Cassà de la Selva, Torrent de les Cadenes, itinerari de l'aigua, riera Vilallonga, riera Verneda. Al març anirem a caminar per Cornellà de Terri, Sords, Santa Llogaia, Pujals dels Pagesos.

A l'abril, amb la col.laboració del grup de teatre Q-Art i Acció, i de les Dones de Palol, tenim previst fer una ruta cultural teatralitzada pels voltants de Palol d'Onyar, destinada a tot tipus de públic, molt especialment a noies i nois i famílies. Visitarem l'església del Castell de Palol per contemplar les rajoles que expliquen diferents fets ocorreguts en temps passats, i també passejarem per diverses masies properes de l'entorn. Diferents persones de Quart i Palol ens explicaran les seves vivències i records. La caminada serà d'uns tres quilòmetres.

Club Bàsquet Quart
coordinacioquart@gmail.com

Efemèrides de març

- 8 març - Dia Internacional de la Dona.
- 8 març 2010 - farà tretze anys que va caure el sostre del pavelló per la nevada
- 8 març 2023 - El club adherit al programa "Clubs: agents transformadors". El programa facilita eines i recursos als clubs i pretén convertir-los en agents transformadors en perspectiva de gènere.

La Federació Catalana de Bàsquet vol impulsar el bàsquet femení i sensibilitzar sobre la necessitat de continuar prenent consciència de la importància de canvi. Davant aquesta línia de consciència ens congratula poder dir que aquesta temporada 2022 / 2023 és la temporada que a CB Quart disposem 4 equips totalment femenins.

Equips femenins que formen part d'aquesta temporada

- C.T. MINI FEM. (Primer any)
- C.T. INFANTIL FEMENÍ PROMOCIÓ (Primer any)
- C.T. SOTS 21 FEM. NIVELL A (Un equip de base que es converteix a Sènior)
- C.C. SEGONA CATEGORIA FEM. (Segueix la trajectòria de la temporada passada)

La junta se sent sensibilitzada per la necessitat de normalitzar l'esport. En l'actualitat 6 som dones, encapçalades per la poques presidentes que té el bàsquet a Girona, com tots sabeu Eva Ribas.

Educació

Primer trimestre

Escola Nou de Quart

La nit màgica

El dia 11 d'octubre de 2022 vam recuperar, a l'escola Nou de Quart, una tradició molt esperada per tots els nens i nenes, la nit màgica.

El dia abans de la gran nit, l'alumnat d'Eureka i Matemàtics vam anar a buscar llenya al bosc, ens ho vam passar molt bé tot i que a l'hora de transportar-la vam tenir algunes dificultats.

La nit màgica és una nit molt meravellosa en la que els nostres mentors i mentores ens organitzen una estona de germanor plena d'activitats i de moltes sorpreses. És un moment molt especial per a nosaltres, ens podem conèixer millor i compartir moments inoblidables.

A 2/4 de 8 del vespre vam entrar a l'escola i vam anar a les nostres respectives classes a deixar les maletes, els sacs de dormir, i nosaltres, els nens i nenes de 6è, les tendes de campanya. Després vam sortir a sopar a la vora del foc i va començar una sorpresa que ens va deixar bocabadades.

Quan va finalitzar l'espectacle de llum i foc, van començar els tallers de pintar cares, les cançons i els contes a la vora del foc, l'observació astrològica amb telescopis, el teatre d'ombres xineses, la sala de llum, el passeig pel bosc de nit pels més petits i petites i els jocs de nit al bosc pels més grans.

Un cop finalitzades les activitats, tothom se'n va anar a dormir, però a nosaltres ens va tocar començar a muntar les tendes de campanya, va ser una experiència difícil d'oblidar. Vam treballar com un autèntic equip i encara sort que vam tenir una mica d'ajuda perquè si no, alguns de nosaltres haguéssim tingut difícil el dormir.

Després de passar una nit de riures, històries i jocs, va tocar despertar-se i ho vam fer amb un esmorzar deliciós de xocolata i coca que ens va preparar l'AFA amb la col·laboració d'algunes famílies de l'escola.

Moltes gràcies a tothom per ajudar-nos a crear moments tan bonics!

Escola Santa Margarida de Quart

Koala Magí

A la biblioteca de l'escola Santa Margarida hi passen coses molt especials. Aquest any ha aparegut un personatge molt entranyable: el koala Magí, que li agrada molt llegir! En Magí ens observa des del seu prestatge, ens ajuda a tenir cura de la biblioteca, ens explica aventures i ens anima a llegir contes fantàstics, descobrir coses sobre nosaltres, entendre'ns millor amb les altres persones...

Una de les últimes propostes que ens ha fet ha estat llegir 'El gran llibre dels superpoders'. Aquest conte ens ha ajudat a descobrir les fantàstiques habilitats que tothom té, com la paciència, la creativitat, el dibuix, la música... Hem pogut pensar en nosaltres mateixes i descobrir que tothom té alguna cosa que sap fer mooolt bé.

En Magí, que ja ho sabia de bon principi, ens ha deixat papers de colors per escriure-hi els superpoders de cadascú i des de fa uns quants dies tenim la biblioteca decorada amb els poders de tots els nens i nenes de l'escola. Segur que vosaltres també en teniu! Gràcies Magí!

INS Vilablareix

Esquiada 2023

Des que vam començar l'institut el 2021 ja érem conscients que la nostra excursió més esperada seria l'esquiada de 2n d'ESO. Ara que ja hem viscut aquesta experiència podríem dir amb certesa que ha sigut la millor de totes.

S'ha dut a terme els dies 13, 14 i 15 de febrer de 2023. Tots nosaltres l'hem viscuda amb molta intensitat i il·lusió.

Durant aquests tres dies hem pogut visitar dues pistes d'esquí diferents: Font Romeu i Les Angles. Aquesta darrera tenia unes vistes increïbles dels Pirineus francesos; per accedir a pistes havíem de pujar en "telehuevo", que en català s'anomena telecabina. Des de les pistes més altes es veien abismes de neu creant una paleta de colors freds molt macos.

Nosaltres ens vam instal·lar en un alberg anomenat Campus Cerdanya, situat a Puigcerdà, on també hi havia estrangers i un institut d'Olot.

Amb aquest darrer institut vam viure una festa la nit de San Valentí, amb "temazos" com: *El taxi*, *Amorfoda* i *She don't give a fo*.

Durant aquest viatge no només hem esquiats, sinó que també hem anat a visitar Puigcerdà, un poble molt maco amb un ambient rural. Aquí vam poder veure el llac congelat i el campanar.

Allà ens van deixar gravar un bon tros del TdS (Trellat de Síntesi) amb els nostres companys.

Per finalitzar, vam tenir un plàcid viatge de tres hores de tornada a casa: alguns dormíem, altres cantàvem i, sobretot, tots gaudíem recordant l'experiència que acabavem de viure.

-Abril Espinosa Martínez, 2nB (Fornells)
-Mara Àguila Arribes, 2nB (Quart)

La Baldufa llar d'infants

La llum i la foscor

A la Baldufa hem dut a terme diferents propostes al voltant de la temàtica la llum i la foscor.

- Ens hem deixat portar cap a aquest món màgic i ple de possibilitats a través de propostes com:
- La taula de llum
- La llum negra
- Fluorescència, fosforescència
- Jocs amb llanternes i llums decoratives.

Us compartim unes imatges d'aquest ventall d'experimentacions, estímuls i sensacions.

Receptari Galtes de porc rostides

Escrit per la Sra Reyes, Dones de Palol

Des de les associacions Amb Ulls de Dona i Dones Palol d'Onyar tenim moltes ganes de començar aquest nou apartat dins la revista municipal del municipi de Quart.

Les dues associacions ens hem unit per portar-vos a cada número un plat tradicional de la cuina que sempre s'ha fet a les llars quarterques. Tradicional d'aquí o d'allà, seran plats que ens recordaran moments de les nostres vides i esdevindran una font d'inspiració per algun dia on no hi hagi idees.

Comencem!

Posar en una cassola un bon raig d'oli d'oliva, salpebrar les galtes i marcar-les (que quedin rossejades per tots els cantons). Tot seguit, abocar-hi la bressa (cebes, alls...), donar-hi un tomb i abocar-hi el vi i deixar que s'ha evapori l'alcohol. Seguidament, abocar-hi un parell de gots d'aigua i deixar fer xup-xup fins que estiguin cuites. Si cal, s'hi pot anar afegint aigua i caldo calent per tal que no quedin seques (se sabrà que estan el punt quan al punxar-les amb un punxó aquest entri amb suavitat).

Es poden acompanyar amb un arròs blanc saltejat amb un gra d'all o amb un puré de patates...

Bon profit!

Ingredients

4 galtes de porc	Sal
1 cap (cabeça) d'all	Pebre
2 cebes	Oli d'oliva
Llorer	1 copeta de vi blanc

Arxiu històric

1989, Mestres, Bonadona i Prats

Postals del món

Una volteta per Aràbia Saudita

– *Saps, si tot va bé, aquest any tornaré al Dakar.*

– *Jo també vull venir!*

Hola! Soc l'Alex Rabell, i amb aquestes paraules, el meu tio (Pere Maimi) em va dir un matí del mes de juny de 2020 que podia sortir un projecte per anar a córrer al Dakar dins una nova categoria, la dels cotxes clàssics. No vaig dubtar ni mig segon en respondre que jo també hi volia tornar. Varen passar els dies i el projecte va agafar forma, i de cop, ja érem dos cotxes i un camió competint, i un vehicle de suport/assistència, anant de campament en campament. I per fi va arribar el dia en què vam haver de fer la maleta, que vol dir que en pocs dies pujarem a un avió que ens portarà a un país del qual poca cosa sabem; Aràbia Saudita. Nervis per por de deixar-me alguna cosa, ja que tenim clar que la nostra interacció amb els habitants saudites, serà

molt minsa, casi nul·la. Estem marcats per la pandèmia de la Covid-19, i les mesures de seguretat del govern saudí són molt estrictes. PCR abans de volar i un cop al país, 48 hores d'aïllament a l'hotel sense sortir-ne (sort que el nostre hotel tenia un ampli aparcament) i passades les 48 hores, una altre PCR.

Sortim de Barcelona amb un vol "xàrter" flotat per l'organització, on la totalitat dels passatgers i passatgeres som participants del ral·li. Velles coneixences, desconegudes i d'altres que només has vist a través dels mitjans de comunicació; tots dins un mateix avió on totes les converses tenen un denominador comú: gasolina i competició. Acabades les sis hores de vol, arribem a Jeddah, Aràbia. Abans de sortir de l'aeroport ja ens n'adonem que la policia té molt clara la prohibició d'entrar begudes alcohòliques al país. Nosaltres portem uns pots amb un líquid per posar

a la gasolina dels cotxes (als cotxes vells els hi passa una mica com a les persones, quant més grans són, més pastilles i xarops necessiten), ja que la gasolina actual ja no porta plom, i els motors antics no estan preparats per anar amb gasolina sense plom; per això hi ha productes per substituir el plom.

Quan el policia va veure la maleta amb els pots, ens va separar i ens en va fer obrir uns quants per comprovar que no volíem entrar cap "beguda espiritualosa" al país. Un cop comprovat que no era res il·legal, vam sortir de l'aeroport i vam trepitgem Aràbia, ja tot fosc i sense veure res del paisatge. Vam arribar a l'hotel i ens va tocar esperar que passés la quarantena i ens poguessin fer la PCR.

Aquestes, potser són les hores amb mes nervis que vam passar: dels vuit integrants de l'equip, quatre van tenir el resultat del PCR al cap d'unes vint

hores, i els altres quatre els varem tenir vuit hores més tard. Vuit hores eternes en les que només pensava que si donava positiu hauríem de passar el ral·li a l'hotel. Nervis encara més fomentats per notícies que ens arribaven de participants amb resultats positius i que ja els aïllaven a les seves habitacions; gent que havia volat en el mateix avió que nosaltres. Però per altra banda, la "no notícia" també ens feia pensar que no hi havia cap problema, ja que els positius que sabem els hi havien notificat al cap de poques hores de fer-se la prova. I per fi tenim resultats, i sent tots negatius, ho volem celebrar brindant, cosa que fem amb una beguda estranya de maduixes i dolça, que ben fresca, no era del tot dolenta. (recordem que a Aràbia l'alcohol està prohibit).

Ara ja podem sortir de l'hotel i veiem per primera vegada de quin color és i quina olor fa Aràbia; i descobre-

ixo que és igual que qualsevol país nord-africà. La mateixa estructura de ciutat amb carrers mal asfaltats, voreres sense pavimentar; amb uns habitants molt tancats i poc habituats al turisme. Es un país musulmà, no es veu cap dona per el carrer i les poques que es veuen en algun lloc públic porten el burca en compliment a la llei islàmica.

Amb la nostra 'carta de llibertat' sota el braç, ja ens podem moure lliurement per Jeddah, però tenim feina per fer i de turisme, poca cosa. Recollim els vehicles al port i comprem targetes telefòniques de companyia saudita per poder-nos comunicar amb familiars i amistats mentre siguem per Aràbia. Amb els deures fets, deixem la comoditat de l'hotel i enfilem camí cap a l'estadi de futbol King Abdullah Sports City, que és on comença el ral·li. I aquí els primers contrastos impressionants: a la part nova de la ciutat i als voltants de l'estadi

es percep que per alguns, si que hi ha molts diners a Arabia: construccions majestuosos i concessionaris de cotxes d'alta gamma es veuen al llarg de l'avinguda principal de Jeddah. Ja som a l'estadi i entrem dins el que l'organització anomena "la caravana del Dakar", que ve a ser com unes vacances en un complex hotelier amb tot inclòs, polsereta i entrada lliure al menjador i d'altres carpes de l'organització.

Si fins ara havíem interactuat poc amb els saudites, un cop dins el campament encara menys.

Una altra de les situacions que ens mostra que estem a un país de cultura molt diferent, és que som 31 de desembre, Cap d'Any, i no hi ha cap mena de celebració preparada. Acabem sopant uns entrepans d'una furgotca (food truck), amb la sorpresa que ens fot un xàfec que ens deixa xops com ànecs! A un país

on la mitjana de pluja es de 10 dies a l'any, ens agafa a la primera nit que passem fora de l'hotel; encara sort que no fa fred.

L'endemà passem verificacions i provem els vehicles pel voltant de l'estadi (realment es molt maco i ostentós). Ara si que ja ho tenim tot a punt per començar l'aventura i recórrer 8.000 quilòmetres per un país desèrtic on la densitat de població (14,5 hab/km quadrat) ens fa pensar que poca vida veurem. Poc després de començar ja ens endinsem en el que serà el paisatge habitual els pròxims dotze dies; sorra i pedra o pedra i sorra, com ho volgueu dir. Als pobles que creuem no s'hi veuen gaire comoditats; són pobles petits on la gent és molt pobre, sense cap mena d'indústria. En pocs llocs trobem algun carrosser o algun mecànic, on tenen suficient aigua per poder regar, hi ha algun conreu, però

molt poca cosa, ja que el 90% del seu PNB es basa en el petroli.

La majoria d'habitants mostraven indiferència a la nostra presència, pocs saludaven; però tampoc els hi fèiem nosa, no tenien gaire clar què hi fèiem per mig d'aquells deserts de perda i sorra. I quan acabant l'especial paravem a alguna gasolinera o botiga a peu de carretera, bàsicament en busca d'alguna beguda fresca i una mica de fruita, feines a entendre'ns, ja que ells parlen saudita i pocs saben una mica d'anglès. Però vaja, amb signes i bitllets ja t'acabes entenent.

Un dia varem tenir una punxada a una roda de darrera del camió i enmig de la feinada que porta canviar la roda (ja de per si grossa) amb la roba de correr i la calor, se'ns para un cotxe amb quatre homes i amb un xic d'anglès ens diuen que passant per aquella

“Recórrer 8.000 quilòmetres per un país desèrtic on la densitat de població (14,5 hab/km quadrat) ens fa pensar que poca vida veurem”

Alex Rabell

pista amb tantes pedres és normal punxar, i ens assenyala que a un km més al sud hi ha una carretera asfaltada: Per què no passeu per allà? Quin fart de riure!! – Mestre, no podem passar per on volem, el nostre recorregut és aquest i no el podem variar.

Quan atravessavem les ciutats més importants, si que hi veiem edificacions més noves i barris amb poder adquisitiu més alt, llocs on el diner del petroli es feia present, encara que de pous de petroli, només en vam veure un!

Contes engrunats

El forat

Escrit per Joaquim Vilar i Il·lustrat per Kunsep MJ

Aquesta és la història de la Jana, una nena molt trempada i especialment observadora, que cada dia anava a l'escola de Quart super-mega-contenta fins que es va fixar en el forat.

Sí. Resulta que hi havia una forat a la tanca de l'escola, a la banda que dona al bosc de can Ferriol. I cada dia que hi passava, el forat es feia més i més gros. Si fa uns dies hi hauria passat un gat, ara ja hi podia passar un gos, o potser fins i tot un porc senglar... o vés a saber si també un dimoni amb banyes i tot.

És clar, ho va dir a la senyoreta i la senyoreta ho va dir a la brigada de l'ajuntament: –Ens hauríeu de tancar aquest forat que se'ns hi escaparan les criatures.

Però la brigada amb tanta feina com té no arribava, i el forat s'anava fent més gros, més gros, més gros...

Tant, que la mateixa Jana s'hi va ficar en somnis i no li va agradar pas gens el que va veure que, de fet, era el que ja intuïa: que el dimoni no dorm mai i que quan dorm, encara té un ull obert. I a la nit, cada nit, el dimoni s'esmunyia pel forat de la tanca i es dedicava a perseguir les fades que jugaven al pati de l'escola. Ella i les seves amigues en el somni eren les fades, i la Jana es va despertar plorant amoïnada i esporuguida.

“Les fades esmorzen amb engrunes de veritat, amb engrunes de poesia”

Pep Divins

La seva mare i el seu pare, és clar, la van consolar i li van dir que tot era un somni i que no en fes cas: –El dimoni, quan no té res a fer amb la cua mata mosques, i no fades, dona! Dorm tranquil·la que tot s'arreglarà... Però no es va arreglar perquè com diuen a l'Empordà, el dimoni no fa sinó una feina, i encara mal feta, i el forat de la tanca no parava d'engrandir-se i el somni trist de la Jana s'anava repetint.

Un dijous, que és el dia que la Jana dina a casa de l'àvia i l'avi, hi va arribar ben contenta i tot dinant els va dir amb veu astorada, apassionada com ella mateixa: –Sabieu què ha passat avui a l'escola? El forat de la tanca... L'hem trobat arreglat! I hi havia un paper penjant de la tanca que deia: –Forat tancat. Signat: la Reina de les fades del bosc de can Ferriol.

I per demostrar que era cert, la Jana, havent dinat, ho va escriure en un paper i ho va dibuixar.

La iaia de la Jana, que se l'escoltava atentament, va dir pensativa: –Doncs mira Jana, ara, el dimoni, que estosseguí!

“Crec que hi havia la sensació que l'artesà era aquella persona que no volia estudiar o que no tenia una carrera universitària”

Eloi Bonadona

Per a les persones novingudes a Quart, ens podries explicar qui és l'Eloi Bonadona i quina és la teva relació amb el municipi?

L'Eloi Bonadona és un terrisser d'una família terrissera que ens diem Bonadona. Juntament amb la meva germana i la meva mare, som la setena generació de Bonadona Terrissers. Jo també havia estat a l'Associació de Festes de Quart i durant molt de temps he estat compromès amb les activitats que es feien. Actualment, soc el president de l'Associació de Terrissers Artesans de Quart.

Quantes generacions Bonadona hi ha hagut?

Som la setena generació de la família, des del 1700. Se sap més o menys l'origen dels terrissers del poble perquè quan anaves a demanar algun paper a l'administració et denominaven amb la teva ocupació i a vegades trobes documentació vella on hi consta l'ofici.

La vinculació de la família Bonadona amb la terrissa ve de lluny. Ens pots explicar com s'ha preservat?

Cada generació ha tingut la seva història. Abans es feien només atuells per les cases, es feien objectes d'ús per a la llar, cossis i peces tradicionals. En la generació del meu

avi ja es va fer molta més cosa, o quasi tota, de manera industrial. Ara nosaltres, amb la meva germana, hem tornat enrere, podríem dir que quasi hem tornat als orígens del besavi perquè amb l'industrial no n'hi ha prou per a poder guanyar-te la vida; en fas molt, però els elevats costos de producció fa que la supervivència sigui molt complicada.

Com consideres que ha canviat l'ofici?

Bé, crec que els oficis, en general, han canviat. Crec que s'han tornat més artesans del que eren. La gent quan vol una peça peculiar o concreta a casa seva ha d'anar a un artesà, ja sigui un fuster, un terrisser, un vidrier o un ferret. Els oficis en general han tornat una mica anys enrere.

Què és el que més t'agrada?

El que més m'agrada, i crec que a tots, és veure la meva peça en algun lloc. Fa molt de goig quan veus alguna cosa que has fet amb les teves mans i que ha passat tot el procés a casa teva, present en algun lloc.

Des de petit has tingut aquesta vocació?

No, ningú la té. Al principi és més obligació. El món ja m'agradava, però quan vam entrar aquí era molt in-

dustrial. Ens passàvem 9 o 10 hores treballant sota una màquina, i és complicat que t'agradi això. És cert que també veus les teves creacions a casa dels altres, però és molt diferent. Al cap d'uns anys ja ho vam agafar amb la meva germana i hi va haver un canvi. Va començar a venir molta importació de Xina, molts tallers d'aquí van tancar i ens vam començar a quedar una mica sols, però vam trobar la via i en aquest àmbit ens ha anat força bé.

Quin és el perfil de les teves clientes i clients? Què busquen? D'on vénen?

Hi ha clients de tota mena. Tant particulars, com majoristes que volen una peça senzilla i bàsica industrial, com persones que volen una peça més concreta i específica feta a mà ja sigui per a un hotel, un restaurant o per a casa seva. El 99% dels clients i clientes vénen de fora, d'arreu del món. Ara hem estat treballant en unes peces que ens ha demanat una galeria de Berlín, però també hem exportat a Roma i a Florència i ara ho farem a Shanghai, Quito i Estocolm.

Quin és el futur de Bonadona terrissers?

La següent generació no continuarà en aquesta línia. Segur que no continuarà treballant de la mateixa manera que ho fem ara, serà diferent. Els tallers ón

“Si no ensenyas d'on vénis i quins orígens tens, no sé com la gent jove sabrà què s'ha fet aquí; com ho fas o de quina manera, i per fer això hi ha un centre que ha de ser una escola”

Eloi Bonadona

artesans seran molt més petits, personals. Ja no hi haurà mega empreses o superfícies molt grans perquè això no es pot aguantar.

Està poc ‘mimada’ la ceràmica?

Aquí sí. Ens hem equivocat durant molts anys. Crec que hi havia la sensació que l'artesà era aquella persona que no volia estudiar o que no tenia una carrera universitària. Hi havia la visió que si no tenies estudis no valies per a res, qui agafava un ofici era una persona que no tenia gaire futur, però no tothom ha d'estudiar. Crec que això està canviant i la gent veu que és indispensable que hi hagi aquest tipus de gent, però encara veig que la visió que tenim aquí no és massa bona. Costa molt que una persona entengui que hagi de treballar de divendres a dissabte, per ells la jornada laboral, si la vida et va bé, és fins al divendres al migdia. La gent no ho entén i és un dels problemes que tenen els oficis en general.

Creus que la gent de fora té més interès en l'ofici?

I tant. La família dels terrissers que hi ha ara van haver d'aprendre francès perquè fa 40 anys van començar a venir els francesos a comprar aquí. Nosaltres vam fer tancar als terrissers que hi havia a França perquè aquí eren molt més econòmics. Quan gent de la resta d'Europa veuen un objecte artesà s'interessen i els hi agrada molt. A vegades vaig a descarregar i tinc la furgoneta oberta i passa algú que va a casa del client i es para i em pregunta d'on soc, què faig i agafa el cotxe i es presenta aquí. En canvi, aquí és a la inversa. Allà els hi interessa molt més perquè no en tenen. Aquí hem tingut la sort de comptar amb terrissers d'èxit i que n'hi ha que encara en tenen, però allà fa 20 o 25 anys que no n'hi ha i no saben on trobar un fuster o un terrisser. Els companys que tenim a Europa estan constantment buscant a gent pels oficis, perquè no n'hi ha. Ara, aquí, està començant a passar el mateix, a nosaltres ens faltaria gent, però és que no saps on s'ha de buscar.

A Quart tenim grans terrissers

I tant; aquí tenim molts terrissers que hauríem de destacar. Tenim en Creuet i en Marcó. També tenim en Prats, que s'ha jubilat, però que és un gran terrisser, és una persona amb molt d'ofici i molt bo treballant el torn. Un altre és en Pere Mateu; encara és terrisser, pertany a l'associació i sap treballar el torn. Hi ha una generació que s'ha jubilat i no és activa, però encara hi són. També hem de destacar en Jesús Prats, allà al capdamunt del Raval, és una persona que també ha exportat per tot el món, és un molt bon terrisser i molta gent ha vingut a buscar-lo, ell ha fet peça a mà tota la vida, però si preguntes, el 99% del poble et dirà que no sap qui és. Finalment, també hem de posar especial èmfasi en la feina d'en Joan Palahí Marcó i en Josep Mestres, qui va ser president de l'associació.

Creus que és un ofici que el jovent coneix poc?

Totalment, el jovent no coneix gens aquest ofici. Jo intento apropar-los a la terrissa; una manera és a través de les xarxes socials, i el museu del poble n'és una altra que s'hauria de potenciar. Quart té una manera de treballar molt peculiar que no tenen la resta de pobles terrissers, ni catalans, ni espanyols, ni europeus, i crec que s'ha de mantenir aquesta manera i que el museu ha d'ajudar en això. No pots fer que Bonadona, Marcó o can Creuet ensenyin a les futures generacions, això no ho han de fer els privats, ja tenim prou feina a pagar factures i a produir. Si no ensenyas d'on vénis i quins orígens tens, no sé com la gent jove sabrà què s'ha fet aquí; com ho fas o de quina manera, i per fer això hi ha un centre que ha de ser una escola. Quart és un poble en el qual hi ha molts joves i s'hauria de crear un terrisser, això seria fantàstic, no n'han de sortir deu, amb un de sol ja pots aguantar una generació més. Nosaltres no hem d'assumir aquesta tasca, és impossible.

Parlant de les xarxes socials, creus que són una bona eina?

Sí, són una bona eina i ajuden a acostar l'ofici al jovent. Ens escriuen persones joves de tot el món que volen venir aquí a aprendre l'ofici. Volen venir, aprendre i marxar, que no m'interessa gaire; no és que perdis el temps, perquè si perds

Has dit que ets el president de l'associació de terrissers artesans de Quart

Sí. Jo hi havia anat més o menys estones perquè era més jove i potser en aquella època no m'implicava tant en aquestes coses, estava a l'associació de festes, que ja m'ocupava prou temps lliure. Però vam parlar amb en Josep i vam decidir que jo fos el president i al cap d'uns mesos ell va morir i vaig haver d'agafar el

Quines activitats oferiu actualment?

Fem cursos per persones adultes els dimecres, dijous i divendres. Si fos per nosaltres, en fariem més, però no tenim prou gent ni prou temps lliure. Amb el temps que nosaltres hi dediquem i el que l'administració hi dedica, nosaltres fem cent vegades més del que ells podrien fer.

Teniu algun projecte de futur?

Sí, s'està parlant amb l'Associació de la Bisbal pel tema del museu. Reconeixem que és molt complicat que un poble petit pugui assumir una despesa com aquesta, però tot és qüestió de voluntat. Pel cost que té, entenem que s'ha de mancomunar, i a partir d'aquí, ha d'haver-hi una persona que ho obri, que estigui a les escoles. Cada dia hauria d'haver-hi escoles passant pel museu, és l'única manera per fer que aquest ofici sobrevisqui. L'única manera de saber si una peça és cara o econòmica és saber el que hi ha. I em quedaria aquí, en obrir el museu i que hi passi gent vària, però sobretot escoles, és indispensable. S'hauria de treballar en aquesta decisió, que la gent pugui decidir si li agrada o no l'ofici, però no des de zero. Es necessita un mínim, que nosaltres el podem oferir des del museu, si el museu és museu, no un edifici diàfan com volen fer. Per a museus hi ha subvencions, i s'hauria de buscar a algú perquè estigui al museu i que la seva tasca estigui enfocada a les escoles, els particulars, els cursos... si no ho fas així, no sé com s'ha de fer, si només és una cosa puntual és impossible.

Abans has dit que vas estar molts anys a l'associació de festes de Quart. T'agradaria explicar o remarcar alguna cosa d'aquells anys?

Bé, m'agradaria comentar el fet que el voluntariat de les associacions de festes s'hauria de cuidar molt més. No pot ser que cada 10 o 15 anys quedi tothom trinxat d'aquesta manera. Una comissió de festes o una entitat de voluntariat no pot ser el carcamal del poble. Tothom té ganes de passar-s'ho bé, tant qui va a la festa, a la fira o a un curs. No et pots sentir el treballador de l'entitat, has de ser un col·laborador, no un treballador. Si ho fas d'aquesta manera no ho aguanta ningú. També m'agradaria afegir que no sabem res de les associacions de festa del municipi. Quanta gent coneix la gent de Palol que ha estat 20 anys a la comissió de festes? Segurament no en sabem més de 3 noms, i eren 30. A la Creueta també munten la festa, que aquest any no s'ha fet perquè un membre de l'associació de veïns està malalt i han decidit no fer la festa, té més valor el grup que la festa major; i això per a mi és brutal. També hi ha Sant Mateu, allà fa 20 o 30 anys que la festa l'organitzen les mateixes persones i no sabem el nom de cap. Només volia recalcar que això no pot ser.

lloc així una mica per sorpresa. A l'Associació també hi ha els meus companys, en Pere Mateu, la Nuri Prats, la Flora i en Pere Ginesta, que havia sigut el propietari de la bòbila, on actualment s'ubica el museu. Grans terrissers, són persones que encara queden de famílies de terrissers i aficionats.

Objectes de terrissa

La cuita i els forns

La cuita sempre ha estat el moment més important de la fabricació de les peces de terrissa. El treball del forn és lent i meticulós, i requereix d'una tècnica molt acurada per tal d'aconseguir que la cocció sigui com més correcta possible. Els terrissers i rajolers dominen amb precisió tots els processos de l'enfornada i saben adaptar-se a les condicions particulars dels forns de cadascú.

El forn tradicional de Quart és el denominat forn morú de dues cambres. La cambra inferior denominada foganya és on es fa el foc i la superior, cambra de cocció, és on es posen les peces per coure. Ambdues cambres es comuniquen amb uns forats que deixen passar el foc.

Un altre tipus de forn, que va aparèixer posteriorment, és el que es denomina forn de flama invertida, una evolució del primer. Aportava una millor distribució de l'escalfor dins la cambra de cocció i evitava el flamejat de les peces.

La cuita d'obra vermella i la cuita d'obra negra necessiten processos diferents. Per obtenir la terrissa negra, s'ha de seguir un procés particular denominat de reducció. Consisteix en que, en arribar cap al final de la cuita, totes les obertures del forn - les ulleres, la porta de l'eixida i la porta de la foganya - han de tancar-se

hermèticament per tal que es produeixi la combustió sense oxigen, donant a les peces el color negre característic de Quart.

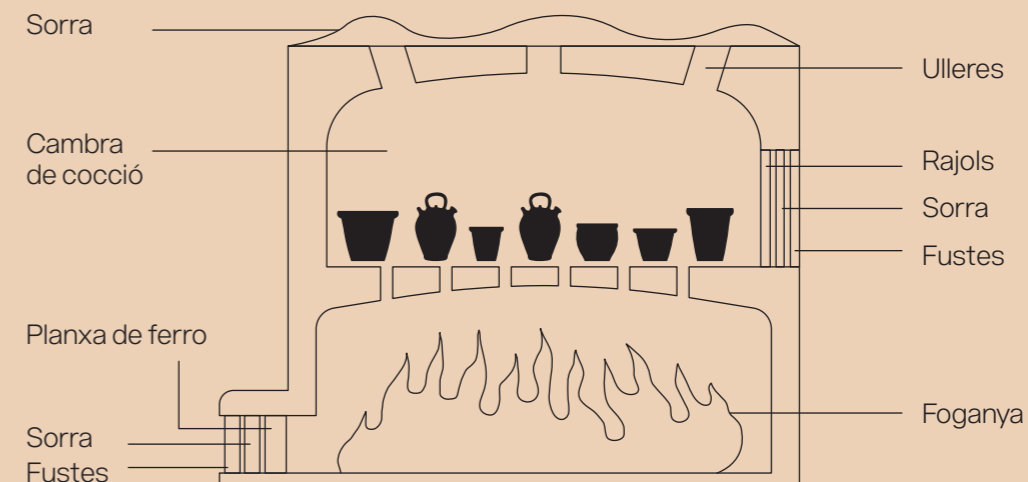
Els ollers feien servir un forn rodó també de dues cambres. A la foganya es coïa i a la planta de dalt s'escaldaven les peces.

En el cas dels rajolers, el forn que feien servir per coure l'obra estava format per una estructura de forma quadrangular. A la part inferior es creava la foganya, muntant els arcs amb els mateixos totxos que s'havien de coure i després se seguia pujant tota l'estructura fins una alçada considerable. Quan s'arribava a la part superior, es rematava amb la placa i si convenia s'hi afegia la bardissa. En una època més moderna van aparèixer els forns de bòbila, destinats a obtenir una cocció contínua i més industrial.

El procés de cocció en els forns de Quart es desenvolupa de la següent manera: les peces crues s'han d'enfornar amb molta cura posant-les fent plegues, plec de llibre o acastellades dins els forns, aprofitant al màxim l'espai disponible.

Com que l'obra sempre conserva una mica d'humitat, les primeres hores de la cuita es fan amb el foc petit,

Forn del pati del museu

per tal d'evitar que un canvi bruscat de temperatura malmeti les peces. Gradualment es va fent foc més intens fins arribar a la temperatura adequada de cocció, situada al voltant dels 950°C - 980°C.

Un cop cuites les peces, es deixa refredar el forn. El temps varia depenent del tipus de peça que s'ha cuit i de la capacitat del forn. En la cuita de negre es necessita molt més temps d'espera abans no s'obri el forn. Poden passar fins a vuit dies, ja que a l'estar tapat hermèticament per crear l'efecte de reducció, costa més que baixi la temperatura. S'ha de tenir en compte que si s'obre abans d'hora, es poden malmetre les peces i que aquestes no agafin el color desitjat.

La llenya que s'utilitzava com a combustible estava formada sobretot per feixos de llenya prima com brucs, gatoses i arboç. Actualment es fan servir altres tipus de llenya i combustibles.

Entorn Natural

El riu Onyar al municipi

Escrit per Adrià Compte

Una part de la ciutadania del municipi de Quart coneixem molt bé la riera del Celrè que baixa de les Gavarres i creua el poble de Quart fins que desemboca al riu Onyar a la zona de Palol d'Onyar. L'Onyar, però, és menys conegut per gran part dels quartencs i quartenques. Anem a descobrir-lo.

El riu Onyar neix a la zona nord-oriental de les Guillerries (muntanya de Santa Bàrbara, 854 m) al municipi de Brunyola (La Selva). S'enfondeix en el massís, canviant la direcció est que segueix, fins passat Brunyola, per la sud-est (Vilobí d'Onyar), ja a la depressió de La Selva. Un cop al fons de la depressió, el curs del riu gira al nord-est a Riudellots de La Selva, fins que gira decididament al nord a Campllong. Passa per Fornells de La Selva i finalment arriba al municipi de Quart abans d'entrar a Girona i desembocar al riu Ter, amb un recorregut total d'uns 30 quilòmetres.

Al municipi de Quart el riu Onyar entra per l'extrem est a la zona agrícola contigua a Fornells de La Selva i recorre uns 5 quilòmetres fins a marxar després de la Creueta pel nord del municipi cap a Girona. Durant aquest recorregut, el riu va serpentejant per camps i petits retalls de bosc on hi podem observar una gran biodiversitat. A banda i banda del riu, el va acompanyant un modest bosc de ribera amb espècies d'arbres autòctons i també alguns d'exòtics i una gran quantitat de fauna que hi habita.

Bosc de ribera

El bosc de ribera que acompanya el riu Onyar durant el seu recorregut pel municipi està format per espècies d'arbres com els oms, els pollanques, els freixes, els salzes i espècies foranes però ja naturalitzades, com el plàtan o plataner, l'acàcia i l'ailant.

Vinculats amb aquest bosc de ribera també podem trobar altres espècies vegetals com la balca i el canyís, o gran quantitat de plantes ruderals com l'esbarzer, el fonoll, la ficaria, l'herba berruguera, l'heura, el lliri de neu, els blets i un predomini important d'espècie exòtiques. Els rius són uns grans dispersors d'espècies exòtiques i aquí a l'Onyar podem destacar la canya americana, molt estesa arreu del territori, la nyàmera, el raïm de moro i la planta aquàtica *Ludwigia peploides*, que fa unes flors grogues a la primavera i s'estén per tot el riu.

Fauna associada al riu

Aquest hàbitat fluvial també alberga una gran quantitat d'espècies animals que hi viuen o que hi van per alimentar-se i beure en algun moment del dia (o de la nit!). Sobretot hi podem observar una gran quantitat d'ocells; entre els

més destacats, el bernat pescaire, el martinet blanc, el blauet, la polla d'aigua, la xivita, l'ànec collverd, la merla i el tord. Però també, petits ocells com les mallerengues, els tallarols, els mosqueters, les cueretes i els pardals. I altres ocells que van a la zona per alimentar-se, com l'aligot comú, les cornelles negres o el xoriguer comú. Aquesta gran abundància d'aus queda palesa quan naturalistes de tot el país fem el cens d'aus hivernants a les zones humides de Catalunya. Des de fa uns anys que hi participo aportant les dades del tram del riu Onyar entre Quart i Fornells, en el qual hi he detectat més de 30 espècies diferents.

Si canviem de grup d'espècies, durant els mesos de primavera, estiu i tardor podem observar la tortuga de rierol, autòctona dels nostres rius, i la seva competidora invasora, la tortuga d'aigua americana. També,

durant les pluges de tardor i primavera, surten els amfibis, com la salamandra, el tritó verd, el gripau corredor i la granota verda, que habita dins del riu.

De peixos d'aigua dolça n'hi ha una bona presència, malgrat que la gran majoria són espècies exòtiques o translocades, com el barb de l'Ebre, la carpa i la gambúsia. També podem trobar-hi exemplars autòctons com el barb de muntanya, la bagra o fins i tot alguna anguila.

Els mamífers costen de veure, ja que surten més de nit per evitar els depredadors, però els rius són indrets on hi ha una gran presència d'aquests animals que hi van per alimentar-se i per beure aigua, ja que com sabem, l'aigua és vida. A més, utilitzen els cursos fluvials com a corredors biològics; és a dir, per desplaçar-se d'una zona a una altra. Hi podem veure o trobar

rastres del senglar, la guineu, algun mustèlid i d'espècies exòtiques com el visó americà i des de fa poc, el coipú. Tant de bo hi tornem a tenir llúdrigues algun dia!

Finalment, tenim una bona representació de molts grups d'artròpodes, com els insectes, sobretot durant els mesos de calor. Hi podem gaudir d'una gran diversitat de libèl·lules, papallones, abelles, escarabats, formigues, etc.

Història del riu

Malgrat tot, el riu Onyar és un riu amb un cabal cada vegada més reduït i escàs, sobretot des dels anys 60 ençà, però de grans avingudes que causen inundacions, ja que té un comportament torrencial. En moments puntuals, sobretot quan hi ha grans llevantades, l'Onyar augmenta desmesuradament el seu

desborda en alguns punts del municipi com per exemple al pont de la Creueta.

Algunes de les dates més destacades pel que fa a inundacions que han afectat els municipis de Quart a la zona de la Creueta, però sobretot la ciutat de Girona, per la seva proximitat al riu, han estat les següents: 3 de novembre de 1617, 8 d'octubre de 1861, 11 d'octubre de 1962, 12 d'octubre de 1970, la llevantada del 18 de novembre de 2018 i el recent temporal Gloria, el 21 de gener de 2020. Aquestes dades posen de manifest la importància d'evitar les construccions humanes properes als rius. Si els rius no estan canalitzats i tenen la llera fluvial natural amb un bosc de ribera i la plana d'inundació corresponent, quan arribi un temporal, que cada vegada seran més freqüents i agressius per la crisi climàtica, es podran inundar sense tenir cap afectació a la població de la zona.

L'Onyar, doncs, és el riu més gran que passa pel terme de Quart. En altres èpoques, fins a la dècada dels 60, a l'Onyar hi havia prou aigua i era prou neta, de manera que s'hi pescava i les persones del poble s'hi banyaven. S'hi podien pescar diverses espècies d'aigua dolça com anguiles, crancs i musclos. Els mesos de bon temps, les ribes de l'Onyar, per exemple al pla de la Roureda o al

pla del Moliner, eren un indret molt agradable per anar-hi a fer berenades o a passar els dies festius, costum que practicava força gent de Quart, de la Creueta i de Palol. Tant a l'Onyar com al Celrà, les dones del poble també hi solien rentar la roba de les cases.

Però cap al final de la dècada dels 60, la contaminació de les aigües va acabar amb tots aquests costums antics. Per efecte de les granges, que abocaven purins als rius, o com a conseqüència d'altres focus de contaminació industrial, les aigües de l'Onyar van quedar molt corrompudes. Es va anar perdent tota aquesta riquesa biològica, amb la mort dels peixos i la fauna del riu. Als últims anys, la contaminació fluvial ha disminuït gràcies a una legislació ambiental més rigorosa i a la construcció de depuradores, però l'Onyar encara és molt lluny de recuperar la qualitat de les aigües que havia tingut en altres temps. Per això, entre tots i totes hem de vetllar per preservar aquests espais fluvials tan rics i alhora tan importants per a nosaltres.

Granota verda
Pelophylax perezi

“Hem de vetllar per preservar aquests espais fluvials tan rics”

Adrià Compte

Pont de la Creueta
pel temporal Glòria
2020

Pinzellades històriques

El retaule de l'església de Palol

Cristina Troyano

Heu entrat mai a l'església de Sant Sadurní de Palol d'Onyar? En el seu interior s'hi preserva un dels elements artístics més rellevants que existeixen dins de tot el terme municipal de Quart: el retaule de ceràmica de la capella del Roser.

Sant Sadurní de Palol d'Onyar té una característica molt peculiar, i és que la seva història va íntimament lligada a la del Castell de Palol. El castell ha estat molt important en el nostre municipi, atès que ha donat nom a diversos veïnats, com és el cas del mateix Palol d'Onyar o del Castellar.

Segons diuen diversos autors, l'origen de l'església de Sant Sadurní de Palol d'Onyar hauria estat com a capella d'aquest castell, al qual s'hi troba adossada. L'any 1680 dins de l'església s'hi va obrir la capella del Roser. A l'interior de la capella, unes dècades més tard, s'hi va afegir aquest retaule de rajola en les seves parets laterals. Les imatges que s'hi mostren a ambdues bandes mostren una continuïtat tant gràfica com narrativa.

L'artista, d'origen desconegut, va crear-hi escenes tant religioses com històriques de la vida espiritual i quotidiana del terme municipal de Quart del segle XVIII.

Per exemple, hi apareix una escena de pregària dels veïns i veïnes de Palol, agraint que haver-se deslliurat de la gran pedregada del 29 de juny de 1716 gràcies a la Verge del Roser, la qual apareix en diverses escenes del retaule, envoltada del rosari.

Tanmateix, actualment el retaule és incomplet. Tot i que l'estiu de l'any 2007 va ser restaurat, hi falta una escena. Segons diversos autors, aquesta va ser eliminada per a instal·lar-hi un confessionari, que en l'actualitat ja no s'hi troba instal·lat.

T'ha interessat conèixer una mica més l'església de Sant Sadurní de Palol d'Onyar? Doncs no et perdis el proper 'Pinzellades'!

Enraonem amb en Salvador de can Marcó

Escrit per Carles Serra i Andreu Cufí

El brogit de la sala d'estar de la residència geriàtrica on anem a trobar en Salvador Celis contrasta amb el silenci bucòlic de la Vall Fetgera. Aquella que recorre el Celrè en el seu primer tram, vorejant el puig del Mas Montalt fins a trobar-se amb la riera Pregona a sota de can Mascort. Si hi anem a passejar només ens trobarem algun excursionista, boletaires si n'és el temps o ciclistes que passen rabent; en Salvador, en canvi, la recorda ben viva, «a cal Soldat hi vivia gent, i al mas Bancells i a can Viola també». I, és clar, a can Marcó del Clot (o de can Llevàs), on ell va néixer fa 86 anys i on va estar vivint fins no fa gaire.

Només a casa seva ja eren colla – en Vadó és el quart de set germans-, i, a més dels pares, de petit també convivia amb els avis i una tia que, recorda, va viure fins als 94 anys. «Tot eren misèries llavors, vosaltres no ho heu pas conegut, heu nascut en la bona vida» ens diu amb un posat greu. I perquè ens en fem el cas ens explica que per anar a escola a Sant Daniel, «a no aprendre res», hi tenien una hora i mitja d'anada i una altra de tornada. A l'hivern tornaven de fosc i alguna vegada fins i tot se'ls havia posat a nevar. Com que s'estaven tot el dia fora, s'emportaven el dinar i l'anaven a escalfar a una casa propera a la que també portaven el carbó per poder-ho fer. De trescar no se n'estaven

cap dia, car els diumenges, per anar a missa, havien de fer una hora de camí fins a l'església de Sant Mateu, passant per can Guilla, «era a missa matinal, a les 8, moltes vegades havies de pujar a les fosques amb una espelma. I havies d'anar-hi, eh! que llavors els que manaven eren els capellans i la Guàrdia Civil». Sí, a uns els havies d'anar a veure cada diumenge i festa de guardar, mentre que els altres, es desplaçaven muntats a cavall, casa per casa, a controlar el territori. «Havies de firmar conforme havien passat», afirma i encara té vius els ensurts que se n'havia endut quan arribaven, ja de fosc, a can Marcó.

A casa seva tenien bestiar i treballaven la terra i el bosc. A més de gallines, conills i un porc que engreixaven cada any, mantenien quatre vaques que feien criar i que també empraven per treballar la terra i estirar la carreta. Com que de farratge no n'hi havia gaire, per menjar els havien de donar rama: «t'havies d'enfilat a dalt dels suros amb el tallant per fer-la». N'aprofitaven els fems per adobar els camps, i en esmentar-ho, es lamenta, «molts ja estan perduts i tots s'acabaran perdent perquè ja no hi ha ningú que se'n cuidi». A can Marcó també menaven una vinya i es feien el vi, es pastaven i es coïen el pa, treballaven un hort al costat de la casa i un altre prop de les ruïnes de can Dauset, tenien un

“Tot eren misèries llavors, vosaltres no ho heu pas conegut, heu nascut en la bona vida”

Salvador Celis

munt de ruscos que els donaven mel... en bona mesura eren autosuficients, una situació que en Salvador contrasta amb l'actual: «ara, la gent, si no pogués anar al supermercat què faria?». No obstant, també hi havia coses que s'havien de comprar amb diners. Una manera d'obtenir-ne era anant a mercat a Girona a vendre el que tenien, «ous, mel, cebes, patates... la mel llavors anava barata perquè tothom en tenia», una tasca de la que se n'ocupava la Teresa, la seva mare. No era pas l'única, «la vella del mas Bancells passava cada dissabte per davant de casa carregada amb un mocador de farcell a sobre el cap i un cistell a cada braç per anar a mercat, i els de can Viola, quan n'era temporada, hi anaven cada dia a vendre bolets».

Ja de ben jove es va dedicar a treballar a bosc. Aleshores el sotabosc era ben net perquè de tots aquells matolls els bosquetans com ell en feien feixines. A can Marcó, quan n'havien omplert una carreta, baixaven a Quart o a Girona a vendre-les, «les d'un cap, amb bruc i rama de pi, com que era el més bo, les dúiem als flequers; les de dos caps, amb gatoses i arítjols, eren pels terrissers». De feines, a bosc -on va desenvolupar tota la seva vida laboral i durant molts anys amb la colla de l'Àngel de can Lliure-, n'hi havia unes quantes, «de suros n'havia pelat centenars i també tallàvem perxes de castanyer». I quan li preguntem què se'n feia de les perxes, ens respon que servien per elaborar bocois, caixes d'arengades, xescles... De carbó, que fins que va arribar el butà a les cases era el combustible habitual per cuinar, diu que no n'havia fet mai, tot i que tallar els socs i ajudar a preparar les piles sí. Aquesta feina li va permetre conèixer aquesta part de les Gavarres pam a pam, des de grans propietats com la de can Llac que comprenia tota la

“Ara, la gent, si no pogués anar al supermercat què faria?”

Salvador Celis

falda a migdia de la muntanya dels Àngels, des de les immediacions del santuari fins a tocar el Rissec-, fins a indrets peculiars com la Roca del Llop que es troba, ben emboscada, a sota de can Viola, «si no la saps no la trobaràs, hi sóc esmorzat moltes vegades quan treballava a bosc».

Ens recorda que, abans, la carretera dels Àngels només estava engravada i, tot somrient, afegeix que algun cop, baixant-la amb la bicicleta, havia acabat fent un capgirrell. Ens el mirem, i tot recordant les nostres caigudes, li responem que això és una cosa que encara no ha pas canviat. També fa memòria d'altres situacions molt més compromeses com l'ensurt que van tenir l'estiu de 1983: «hi va haver un foc que va començar a Palol i en un parell d'hores va ser a Celrà, va passar una mica lluny de casa però molt a prop de can Mascort»

L'hem anat a veure a principis de febrer, la setmana abans que arribés la llevantada i ho remullés tot una mica, i no ens podem estar de comentar la situació climàtica amb ell, que tota la vida ha treballat la terra i, per tant, ha estat pendent del temps: «abans també es passaven anys secs però això no s'havia vist mai». I, com una altra dada empírica del canvi climàtic, ens ensenya les tomateres que tenien plantades a la residència -ell n'és un dels hortolans- que varen estar donant tomates fins que les glaçades de finals de gener les van matar.

I ens n'acomia dem amb la promesa i el compromís de tornar-lo a visitar, «quan surti la revista te la vindrem a portar, Salvador», però també amb la gratitud de l'estona que ens ha dedicat i de tot el que ens ha explicat, de tota aquella vida soferta de pagès i de tots aquells coneixements que es transmetien de generació en generació i que la modernitat va estroncar. Nosaltres t'hem recollit les paraules i les posarem negre sobre blanc per tal que les generacions que venim rere la teva en tinguem constància.

Coneix les Gavarres Celrà

Escrit per Andreu Cufí i Genís Ibanco

Aquest Celrà número 116 us presentem la ruta que ens portarà fins a les faltes del Castellar de la Selva, on volem arribar fins al Camp de Tir i el Mas Pagès. Ambdós, se situen a l'altra banda del Castellar, disseminat que s'ubica a la carretera que ens porta a Sant Mateu de Montnegre.

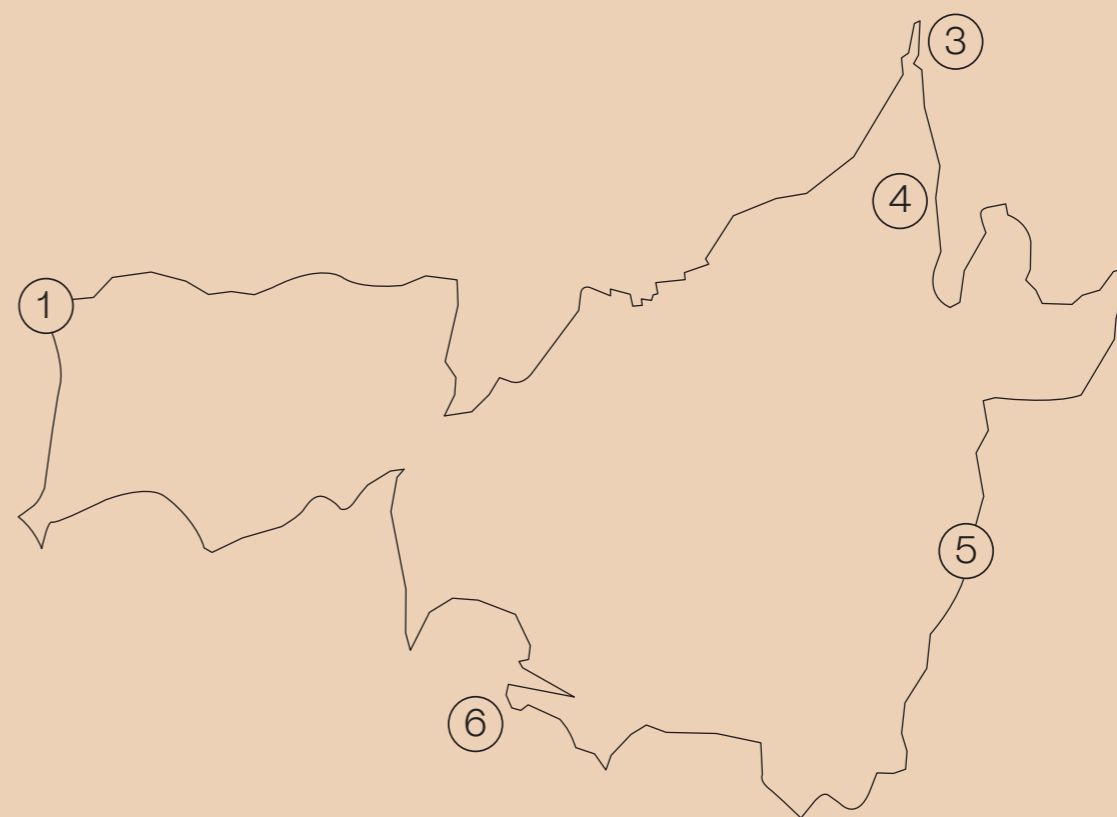
El punt de sortida de la ruta és a Palol d'Onyar. Els seus carrers, a les faltes de les nostres Gavarres, ens endinsen direcció als primers turons del massís creuant masies com Can Serra o Can Garolera (antic Can Gibert). Un cop a dalt, arribarem a la pista que porta a Can Mascort i on a posteriori davalla pel Bosc d'en Vilar fins al mateix riu Celrà. Creuem les seves aigües en direcció al Castellar per un petit camí que ens deixa a la Granja de Serra Negra. Qui sap del seu nom, pot ser que sigui pel color negre de les seves pedres?

És en aquest punt de la ruta on toca travessar la carretera que ens portaria direcció a Sant Mateu de Montnegre per endinsar-nos a una vall força desconeguda del nostre terme municipal, la Vall del Riu Corb. Una pista ampla però que es fa estreta amb el pas dels minuts ens porta fins a l'antic Camp de

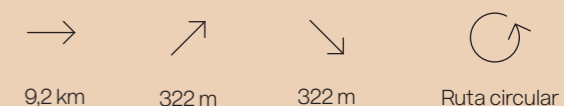
Tir, utilitzat pels militars i on algunes persones grans del poble encara el recorden.

El camí creua la Riera del Corb i s'enfila cap a Mas Pagès, una antiga masia ara abandonada però que conserva la seva base i on ofereix unes bones vistes del vessant menys conegut de la Vall del Riu Corb.

Ara toca fer la volta i enfilem direcció a Palol. Descendirem fins a arribar al Castellar de la Selva i a la seva font, la Font de Sant Dalmau; prats de Can Bruguera, riu Celrà i la pista que ens durà de tornada fins als mateixos carrers situats als peus dels primers turons gavarrencs.

① Inici i final de la ruta	② Can Bruguera
③ Font de Sant Dalmau	④ Església Sant Martí Castellar de la Selva
⑤ Camp de tir	⑥ Molí d'en Rigau

ConCiència

Eunice Newton; l'efecte hivernacle

Escrit per Pau Taberner

Eunice Newton va néixer el 17 de juliol de 1819 a Gps-hen (EUA). Filla de família d'agricultors i empresaris, Eunice va estudiar al Seminari Femení de Troy. Les alumnes d'aquest centre tenien permís per assistir a conferències que es feien en una universitat propera. Va ser a través d'aquestes recurrents visites a la universitat que va anar aprenent conceptes avançats de química i biologia.

La seva recerca científica va ser pionera en l'observació d'un fenomen, que tot i ser propi de l'atmosfera terrestre, degut a l'activitat de l'ésser humà està provocant i provocarà greus perjudicis en el planeteta terra; l'escalfament global.

Efecte hivernacle

Una gran part de la radiació solar que arriba a la terra creua l'atmosfera sense ser interferida per cap element i arriba a la superfície terrestre, provocant el seu escalfament. A diferència de la radiació que prové directament del Sol, que durant el seu trajecte no interacciona amb pràcticament cap element, la radiació que emet la superfície terrestre té la característica que en el seu viatge de retorn cap a l'espai queda segrestada per diferents gasos que conformen l'atmosfera terrestre.

D'aquesta forma, aquests gasos impedeixen que l'energia en forma de calor marxi de la terra i permeten que la temperatura mitjana de l'aire superficial terrestre permeti el desenvolupament de la vida. Per tant, l'efecte hivernacle és un fenomen natural sense el qual la vida a la Terra, tal i com la coneixem, no seria possible! De fet, la Lluna, al no disposar d'efecte hivernacle, en una mateixa ubicació es pot arribar als 110°C de dia i als -190°C sota zero de nit en un mateix dia.

Els experiments d'Eunice Newton Foote

Eunice Newton Foote, pel seu compte va fer un conjunt d'experiments sobre l'efecte de la radiació solar en l'escalfament dels gasos. Agafà dos cilindres de vidre, cadascun amb un parell de termòmetres. Un d'ells estava al buit i l'altre contenia gas. Un cop preparats i a la mateixa temperatura, els va posar al sol i va esperar que assolissin el seu punt de màxima escalfor. L'experiment el va repetir amb aire que contenia diferents concentracions d'humitat (vapor d'aigua), nitrogen (N₂) i diòxid de carboni (CO₂). Els resultats eren molt clars; el tub que contenia més concentració de CO₂ era el que s'escalfava més. D'aquesta manera, al 1856 Eunice posà les bases per comprendre l'efecte dels gasos d'efecte hivernacle envers el canvi climàtic.

Efecte hivernacle i canvi climàtic

Els gasos que contribueixen a la retenció de la calor i al manteniment de la temperatura i la vida al planeta Terra, tant sols representen un 1% dels gasos que configuren l'atmosfera. El problema actual es troba en que l'activitat humana ha comportat, i està comportant, l'abocament de grans quantitats d'aquests gasos amb efecte hivernacle a l'atmosfera. Aquest fenomen està provocant un increment continuat de la temperatura atmosfèrica del planeta Terra. Tot i no ser l'únic, cap altre canvi ambiental global té tantes conseqüències com aquest sobre totes les parts de la biosfera.

Tornant a Eunice Newton

Eunice va publicar els seus resultats en una ponència l'any 1856. Tres anys després, l'irlandès John Tyndall va publicar uns resultats que portaven a les mateixes conclusions, basats en uns experiments generats amb material de laboratori més elaborats. Tyndall no cità l'obra d'Eunice. El treball d'Eunice quedà a l'oblit, de manera que durant molts anys es va atribuir a Tyndall el descobriment de l'efecte hivernacle de l'atmosfera. L'Eunice va morir el 30 de setembre de 1888 a Lenox (EUA)

Dades d'interès

Ajuntament de Quart

Tel. 972 46 91 71
Plaça de la Vila, 2
www.quart.cat
ajuntament@quart.cat

De dilluns a divendres
de 8 h a 13.30 h.

Serveis Socials

Educador Social Sr. Jordi Barniol
Dilluns i dimarts de 8 h a 15 h.
Dijous de 8 h a 12 h.

Treballadora Social
Sra. Gemma Bragnolí
Dimarts, dijous i divendres
de 8.30 h a 15.30 h. Per demanar
visita trucar al 972 20 19 62

Biblioteca Miquel Pairolí

Tel. 972 46 90 73

C/Tren, 49 <http://www.bibgirona.cat/biblioteca/Quart/contents/137-presentacio>

Matins: Dimarts i dijous
de 9.00 h a 13.00h.

Tardes: De dilluns a divendres de
16.30 h a 19.00 h.

Bibliopiscina: Dilluns, dimecres i
divendres de 18 h a 20 h
(La Biblioteca romandrà tancada).

Pavelló poliesportiu

Tel. 972 46 87 84
C/Modeguer, 38
De dilluns a divendres de 17 h a 21 h.

Serveis tècnics

Tel. 972 46 91 71
ajuntament@quart.cat
Dilluns a divendres de 12 h a 14 h.

Jutjat de pau

Tel. 629 51 69 95
Dijous de 9 h a 14 h.

Ràdio Quart FM (lQuart FM 101.0)

Tel. 972 46 87 81
Plaça de la Vila, 1
radio@quart.cat

Parròquia

Tel. 972 46 90 83 (Quart)
Tel. 972 21 18 63 (Palol d'Onyar)

Llar d'Infants La Baldufa

Tel. 972 46 81 17
C/ Escolles, 9 <http://baldufaquart.wixsite.com/baldufa>
baldufa.quart@gmail.com

Escola 9d4t

Tel. 972 468 344
C/ Mas Ferriol, 1-3
<http://agora.xtec.cat/escola9d4t/b7009242@xtec.cat>
Denúncies casos de Bulling
Tel. 900 01 80 18

Elecnor

(incidències enllumenat municipal)
Tel. 900 10 20 64

Escola Santa Margarida

Tel. 972 469 381
C/Tren, 60
www.xtec.cat/ceipstamargarida/b7002922@xtec.cat

INS Vilablareix

Tel. 972 406 005
C/ Marie Curie, 1 17180 Vilablareix
<https://sites.google.com/insvilablareix.cat/insvilablareix/inici>

Urgències

Tel. 112

Prodaisa

(incidències aigua municipals)
Tel. 972 202 078

Institut d'Assistència Sanitària (IAS) Consultori de Quart

Demandar hora T. 93 326 89 01
Per demanar hora urgent, trucar al
consultori: T. 972 18 90 45

Per urgències fora d'horari:
Centre d'atenció primària de Cassà
de la Selva: C/ Bassegoda, 11
17244 Cassà de la Selva
T. 972 46 38 83

Per emergències vitals trucar al 061
Per demanar hora per internet:
www.ias.cat

Correus Quart

Crta. Girona, 27
Horari: De dilluns a divendres,
de 8.30 h a 10.30 h.

AJUNTAMENT DE QUART